

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Лісова меліорація»

Ступінь вищої освіти - **Магістр**
Спеціальність **«205 Лісове господарство»**
Освітня програма **«Лісове господарство»**
Рік навчання **2, семестр 3**
Форма здобуття вищої освіти **(денна, заочна)**
Кількість кредитів **ЄКТС 5,0**
Мова викладання **(українська)**

Лектор навчальної
дисципліни

Соваков Олександр Вікторович, к. с.-г. наук, доцент
кафедри відтворення лісів та лісових меліорацій

Контактна інформація
лектора (e-mail)
URL ЕНК на
навчальному порталі
НУБіП України

корпус 1, к. 133, тел. 527-82-37,
e-mail: sovakov@nubip.edu.ua

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2140>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни полягає в Професійна підготовка фахівців в галузі комплексного (системного) захисту ґрунтів, сільськогосподарських культур та інших угідь (з урахуванням ґрунтово-кліматичних зон) від ерозії, дефляції і шкідливих природно-кліматичних явищ.

Завдання дисципліни полягає в застосування на практиці знань з теорії ерозійних процесів (дисципліна «Ерозієзнавство»), урахування впливу антропогенного фактору на їх проявлення, необхідність впровадження обґрунтованих систем протиерозійних заходів, зональність їх застосування, розробку і впровадження конкретних протиерозійних систем в напрямку: регіон – цілий водозбір – господарство – схил, кожний гектар (ділянка) землі, урахування вітчизняного і світового досвіду.

За результатами вивчення Системи захисту ґрунтів від ерозії студент повинен:

знати – складові частини протиерозійної системи; різні конкретні засоби і прийоми захисту ґрунтів від ерозії, дефляції та інших шкідливих природно-кліматичних явищ; особливості зонального їх застосування (Полісся – Лісостеп – Степ – гірські райони); важливість вибору таких заходів, поєднання яких дає максимальну ефективність

вміти – проектувати систему протиерозійних заходів з урахуванням географічного (зонального) принципу ерозійної проблеми; застосовувати систему ґрунтозахисного землеробства диференційовано для кожного водозбору, сівозміни, окремого схилу і навіть кожного гектара (ділянки) землі; знаходити оптимальне співвідношення між елементами і ланками системи протиерозійних заходів для даного регіону.

Навчальна дисципліна забезпечує формування компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складені задачі і проблеми у галузі лісового і мисливського господарства або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

Здатність розробляти проекти та управляти ними (ЗК5).

Спеціальні компетентності (СК)

Здатність розробляти та реалізовувати поточні та стратегічні плани розвитку підприємств лісової галузі, беручи до уваги ресурси, ризику, а також економічні, правові та екологічні аспекти (СК 4.).

Здатність здійснювати просвітницьку діяльність серед населення для формування в них

екологічного мислення, свідомості та відповідальності за стан довкілля (СК 6).

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 2. Вільно спілкуватись усно і письмово українською та іноземною мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій у сфері лісового господарства;

ПРН 3. Приймати ефективні рішення з питань лісового господарства, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати його розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень;

ПРН 5. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері лісового господарства та у ширших контекстах, забезпечувати якість, оцінювати ефективність і результативність діяльності;

ПРН 7. Розробляти та реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері лісового господарства з урахуванням доступних ресурсів та ризиків, а також економічних, правових та екологічних аспектів;

ПРН 8. Розробляти та вдосконалювати технологічні і виробничі процеси, впроваджувати сучасні цифрові технології;

ПРН 10. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань лісового господарства та дотичних проблем до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/ лабораторні роботи/ самостійні роботи)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання, бали
3 семестр				
Модуль 1. Фізичні закони ерозійних процесів				50
Тема 1 «Систем захисту ґрунтів від ерозії». Місце і роль дисципліни в системі підготовки фахівців ОС «Магістр» спеціальності «Лісове господарство»	2/2/10	Знати класифікації території за ерозійними процесами, фізичний вплив водної та вітрової ерозії, особливості використання лісової та трав'яної для запобіганням ерозії, методи дослідження еродованих ґрунтів Вміти на основі знання про фізичні процеси різних видів ерозії здійснювати її моделювання та прогнозування. Використовувати сучасне лабораторне обладнання та прилади для дослідження фізичних процесів ерозії.	<i>Підготовка до лекцій</i> (попереднє ознайомлення з презентацією та лекцією в eLearn). <i>Виконання та задача лабораторної роботи</i> (в методичних рекомендаціях та самостійно). <i>Виконання самостійної роботи</i> (завдання в методичних рекомендаціях та eLearn). <i>Підготовка та написання модульної контрольної роботи</i> (тестова - в eLearn).	<i>Виконання та задача лабораторних робіт</i> – зараховано. <i>Модульна тестова робота</i> в eLearn. <i>Самостійна робота</i> – згідно з журналом оцінювання в eLearn.
Тема 2 Диференціація території відповідно до ерозійних процесів	2/2/10			
Тема 3 Теоретичні аспекти водної ерозії	4/2/10			
Тема 4 Фізика процесу дефляції	4/2/10			
Тема 5 Фізика процесу дефляції	2/2/10			
Тема 6 Методи дослідження еродованих ґрунтів	4/2/10			

Модуль 2.				50
Теоретичні засади ефективного впливу захисних насаджень				
Тема 7. Законодавче та нормативне забезпечення охорони ґрунтів від ерозії. Сучасний стан захисних лісових насаджень	4/2/10	Знати основні нормативні документи, що регламентують створення, догляд, охорону захисних лісових насаджень; методики дослідження швидкості вітру, снігонакопичення, аналізу ґрунтових властивостей та врожайності сільськогосподарських культур	<i>Підготовка до лекцій</i> (попереднє ознайомлення з презентацією та лекцією в eLearn).	<i>Виконання та задача лабораторних робіт</i> – зараховано. <i>Модульна тестова робота</i> в eLearn. <i>Самостійна робота</i> – згідно з журналом оцінювання в eLearn.
Тема 8. Лісівничий догляд за лісовими смугами	4/2/10	Вміти на основі методик моделювати вплив захисних насаджень на прилеглі поля, здійснювати проектні рішення щодо покращення їхнього впливу	<i>Виконання та задача лабораторної роботи</i> (в методичних рекомендаціях та самостійно).	
Тема 9. Методики проведення досліджень швидкості вітру та снігонакопичення в полезахисних захисних лісових насадженнях	2/2/10	Використовувати сучасне лабораторне обладнання та прилади для дослідження складу, будови та властивостей захисних лісових насаджень	<i>Виконання самостійної роботи</i> (завдання в методичних рекомендаціях та eLearn).	
Тема 10. Методики проведення та аналізу ґрунтових досліджень в полезахисних захисних лісових насадженнях	4/2/10		<i>Підготовка та написання модульної контрольної роботи</i> (тестова - в eLearn).	
Можливість отримання додаткових балів:	Додаткові бали можна отримати за підготовку доповіді та участь в студентській конференції			до 10 балів
Всього за 3 семестр	30/20/100	-	-	70 100*0,7 (максимум 70 балів)
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	НАПРИКЛАД Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	НАПРИКЛАД Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	НАПРИКЛАД Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Системи захисту ґрунтів від ерозії: підручник. За ред. О.І. Пилипенка. К. : Видавничий дім «Кондор», 2019. 372 с.

2. Лісові меліорації: підручник. / Пилипенко О.І., Юхновський В.Ю., Малюга В.М., Дударець С.М., Соваков О.В. К.: Редакційно-видавничий відділ НУБіП України, 2022. 310 с.

3. Пилипенко О.І., Юхновський В.Ю., Соваков О.В. Методичні вказівки до виконання курсового проекту студентами освітньо-кваліфікаційного рівня – «Магістр» з дисципліни «Системи захисту ґрунтів від ерозії». К. : ЦП «КОМПРИНТ», 2014. 42 с.

4. Про затвердження Правил утримання та збереження полезахисних лісових смуг, розташованих на землях сільськогосподарського призначення. Постанова КМУ від 22 липня 2020 року, № 650. Київ.

5. Про меліорацію земель :Закон України від 14.01.2000. № 1389-XIV.

6. Про схвалення концепції розвитку агролісомеліорації в Україні : Розпорядження КМУ від 18 вересня 2013 року, № 725-р. Київ.

7. Про охорону земель : Закон України. Відомості ВРУ, 2003, № 39, ст. 34

